

Nr 130

Av herr **Edström m. fl.**, om upphävande av förordningen angående provisorisk skatteersättning i anledning av ortsavdragsreformen.

Genom beslut av 1950 års riksdag blev de kommunala ortsavdragen väsentligt höjda. En konsekvens av denna höjning måste i sig själv bli att det kommunala skatteunderlaget undergick minskning. För att begränsa den höjning av den kommunala utdebiteringen som måste följa härav beslöt 1951 års riksdag att utgiva provisorisk skatteersättning till sådana kommuner där höjningen eljest skulle ha blivit mer betydande. Bestämmelserna om den provisoriska skattersättningen återfinnes i Kungl. Maj:ts förordning nr 568/1951. Enligt denna bestämmes ersättningen i förhållande till skillnaden mellan å ena sidan det för åren 1948—1950 genomsnittliga utdebiteringsbehovet fördelat å skatteunderlaget enligt 1951 års taxering och å andra sidan den utdebiteringssiffra som erhålles, om samma utdebiteringsbehov fördelas å det kvarstående skatteunderlag som skulle ha förelagat därest vid 1951 års taxering tillämpats de nya kommunala ortsavdragen. Ersättning skall utgå »i den mån riksdagen för ändamålet anvisat medel». Den har utgått fr. o. m. den 1 januari 1952 till de kommuner, för vilka den kommunala utdebiteringen enligt ovan skisserade beräkningsmetod skulle ha stigit med mer än 1 krona, samt med så stort belopp som erfordrats för att hålla nere den beräknade utdebiteringshöjningen till 1 krona per skattekrona. I anslag för 1955/56 föreslår departementschefen 47 milj. kr.

Av ovanstående framgår, att det faktiska skattetrycket i kommunerna icke påverkar bidragets storlek. Det kan sålunda inträffa att en kommun, vars utdebitering beräknades stiga från t. ex. 6 till 8 kronor, erhåller skatteersättning, medan ingen som helst ersättning utgår till en kommun, vars utdebitering beräknades stiga från t. ex. 13 till 14 kronor. Vidare är det möjligt att den förra kommunen sedermera kunnat sänka sin utdebitering till t. ex. 6 kr. per skattekrona men alltjämt erhåller bidrag. Det är givet att man under en övergångstid kan finna det önskvärt med statsbidrag som kan förhindra alltför våldsamma svängningar, även om bidraget alltså icke utgår efter det faktiska behov som kan föreligga med hänsyn till skattens tyngd. I längden måste emellertid ett sådant bidragssystem betecknas såsom olämpligt. Det synes oss som om tiden nu vore inne att avveckla systemet med provisorisk skatteersättning.

Till stöd för en sådan avveckling må även åberopas vad statsrådet och chefen för finansdepartementet anför i bilaga 1 (Inkomsterna) till statsverkspropositionen (se sid. 13). Det göres där gällande att de kommunala finanserna icke utövat något inflytande i konjunkturdämpande riktning. Kommunernas utgiftspolitik säges tvärtom kännetecknas av synnerligen starka expansionstendenser. Sålunda hade det år 1954 inträtt en real stegring av den kommunala konsumtionen med 6 % mot 2 % för den statliga, samtidigt som den kommunala investeringsvolymen samma år växt med 13 % jämfört med 7 % för staten. En fortsatt kraftig stegring förutsågs för 1955. Den starka kommunala utgiftsstegringen underbyggdes vidare av en mycket hög likviditet — kommunernas sammanlagda banktillgodohavanden uppginge sålunda till 1,7 miljarder kronor.

Genom det här ifrågasvarande statsbidraget, som icke svarar mot något i det enskilda fallet manifesterat bidragsbehov, ökas uppenbarligen en del kommuners såväl konsumtions- som investeringsmöjligheter.

För ett avskaffande eller i varje fall en begränsning av den provisoriska skatteersättningen talar slutligen önskemålet att i möjligaste mån begränsa statens utgifter.

Den provisoriska skatteersättningen fastställs av länsstyrelsen och utanordnas till kommunerna i sex omgångar under året i samband med utanordnandet av allmän kommunalskatt. Man torde få förutsätta, att kommunerna vid fastställandet av 1955 års budget räknat med att såsom under tidigare år utfå ersättningen för hela 1955. På grund härav synes avvecklingen icke böra ske från och med ingången av budgetåret 1955/56. Det synes lämpligare att bidraget får utgå med fullt belopp till och med utgången av 1955.

Av det i statsverkspropositionen upptagna beloppet 47 milj. kr. avser ett belopp av 200 000 kr. det s. k. övergångsbidraget i samband med kommunsammanslagningen. Den provisoriska skatteersättningen motsvarar alltså 46 800 000 kr., d. v. s. för halvt år 23 400 000 kr. Med de angivna förut-sättningarna bör anslaget alltså uppföras med 23 600 000 kr.

Under åberopande av vad sålunda anförts hemställer vi,
att riksdagen måtte
a) antaga följande

Förslag

till

*förordning angående upphävande av förordningen den 1 juni 1951
angående provisorisk skatteersättning i anledning av
ortsavdragsreformen (nr 568).*

Härigenom förordnas att förordningen den 1 juni 1951 angående provisorisk skatteersättning i anledning av ortsavdragsreformen (nr 568) skall upphöra att gälla i och med utgången av år 1955.

b) besluta att till *Provisorisk skatteersättning till kommunerna m. m.* anvisa ett förslagsanslag av 23 600 000 kr.

Stockholm den 25 januari 1955

Walter Edström

Erik Hagberg,
Malmö

Alarik Hagård

Jean Braconier